

From: TRANG NGUYEN <tranguyvf2@yahoo.com>

Date: August 17, 2014 at 2:08:30 PM PDT

To: "huy017@juno.com"

Subject: **Giang Châu Tư Mã thanh sam thấp**

Kính thưa:

Chữ là ký hiệu của tiếng. Nói về chữ Hán, nhiều nhà ngôn ngữ học đồng ý đó là chữ triết học. Mỗi chữ là một hình vẽ nói tóm gọn cái ý nghĩa tầm nguyên của tiếng. Trong câu *Giang Châu Tư Mã thanh sam thấp* thì chữ *thấp* (溼) là động tự (verb). Nó có nghĩa là gây ra tình trạng *nhiều hơn ẩm ướt*, tức là ướt đầm đìa như *thấp địa* là đất cầm thủy, bước chân xuống là chân bị lún sâu. Cái khéo của tác giả là chọn chữ *thấp* —tiếng cùng vần với *khấp* (泣) để nói lên cái ý *khóc không ra tiếng* (lúc chia tay kỷ nữ). Muốn mừng tượng ra cảnh chia tay này thì nên nhìn cách viết chữ *thấp* (溼) gồm bộ thủy (氵), hai bộ ti (糸) (viết tắt), và bộ thổ (土); nghĩa chung là những giọt nước nhỏ li ti rơi xuống mặt đất và ở đây là: là nước (mắt) như sương làm ướt *đượm* cả áo màu xanh. Vậy thiên nghĩ chữ *thấp* dịch sang tiếng Việt bình dân là *đượm* hay *đậm* đều được cả.

Ngoài ra, chữ Hán đọc âm nhưng súc tích. Câu 7 chữ *Giang Châu Tư Mã thanh sam khấp* khó thể dịch trọn nghĩa sang tiếng Việt với 7 hay 8 chữ như: "Giang Châu Tư Mã đượm **màu** áo xanh". Để giải quyết vấn nạn này, có người như cụ Trần trọng Kim chẳng hạn, chọn cách dịch thành hai câu lục bát, gập đôi số chữ bên câu chữ Hán, nhưng rõ nghĩa hơn. Lê Thần tiên sinh dịch đó thành:

*Khóc nhiều hơn cả là ai?
Giang Châu Tư Mã đậm mùi áo xan*

là thêm sát nghĩa vì có chữ **khóc** trước chữ **đậm**.

Thí dụ thêm chữ này cũng thấy trong bản dịch bài *Xuân Giang Hoa Nguyệt Dạ* (春江花月夜) của Trương Nhược Hư, trong đó có hai câu 14 chữ:

*hồng nhạn trường phi quang bất độ
ngư long tiềm dượt thủy thành vãn*

Nghĩa là: Trên không thì chim hồng sải cánh bay nhanh ánh sáng theo không kịp (quang bất độ). Ở mặt nước thì cá rồng nhảy lên hụp xuống gây những gợn sóng lăn tăn nhìn như nét chữ những bài thơ văn, đượm Khương hữu Dụng tiên sinh dịch thành 2 câu cũng 14 chữ :

*bay mãi, nhạn khôn mang ánh đượm
vẩy ngậm cá chỉ vẩy tằm thôi*

Hai câu thơ 14 chữ ở nguyên bản chữ Hán, trong một bản dịch khác, được viết thành 4 câu lục bát (28 chữ) nghe rõ nghĩa hơn chút đỉnh:

chim hồng sãi cánh trời cao
kéo theo ánh sáng đi vào thính không
nước sâu vùng vẫy cá rồng
mang thơ rãi khắp mặt sông sáng ngời

Thơ thiền góp vài ý. Có gì thì xin thỉnh giáo quý tiên sinh.

Từ Hà